

Dominik Płaza, Michał Szubski
DOI: 10.26485/AAL/2017/63/11

NOWA IGÓLOMIA? II SEMINARIUM MŁODYCH BADACZY PRADZIEJÓW W BISKUPINIE

ABSTRAKT W dniach od 6 do 8 Kwietnia 2018 roku odbyło się drugie spotkanie młodych archeologów. Spotkanie organizowane było przez Koło Naukowe Doktorantów Archeologii UKSW, Koło Naukowe Studentów Archeologii UAM oraz Muzeum Archeologiczne w Biskupinie. Patronat nad wydarzeniem objęła Fundacja Archeologiczna imienia Profesora Konrada Jażdżewskiego. Seminarium biskupińskie jest wyjątkowym spotkaniem, na którym po każdym referacie odbywała się dyskusja z uwagami oraz dodatkowymi pytaniami. Idea spotkań biskupińskich to integracja kolejnego pokolenia archeologów zajmujących się epoką kamienia oraz danie możliwości studentom i doktorantom na nieskrępowane przedstawienie swoich prac i pomysłów, które będzie ciepło przyjęte przez słuchaczy. Zapraszamy na kolejne spotkanie w 2019 roku.

Słowa kluczowe: pradziej, Biskupin

ABSTRACT The Second Young Prehistoric Researchers Seminar in Biskupin took place from 6 till 8th of April 2018. The meeting was organized by The Doctoral Students Research Group from Cardinal Wyszyński University, The Students Research Group from Adam Mickiewicz University and The Archaeological Museum in Biskupin. The Konrad Jażdżewski Foundation for Archaeological Research were the patrons of the Seminar. The Biskupin Seminar is exceptional because each presentation was followed by long discussions with many questions and suggestions. The main idea of that meeting is integration of another generation of archaeologists who are interested in stone age research and giving them a chance for comfortable for a presentation of their doctoral, MA or BA thesis and their research vision in a comfortable atmosphere which guarantees a warm and positive reception. We would like to invite you all to the next seminar in 2019.

Keywords: prehistorics, Biskupin

W dniach od 6 do 8 Kwietnia 2018 roku odbyło się drugie spotkanie młodych archeologów licencjatów, magistrantów, doktorantów oraz doktorów archeologii. Spotkanie organizowane było przez Koło Naukowe Doktorantów Archeologii UKSW, Koło Naukowe Studentów Archeologii UAM oraz Muzeum Archeologiczne w Biskupinie. Patronat nad wydarzeniem objęła Fundacja Archeologiczna im. prof. Konrada Jażdżewskiego. Podobnie do pierwszego spotkania w 2017 roku seminarium nie miało tematu przewodniego i nastawione jest na otwartą i nieskrępowaną dyskusję dotyczącą problemów z bieżącymi, realizowanymi lub planowanymi tematami. Referaty dotyczyły tematyki związanej z paleolitem, technologią krzemieniarską w mezolocie i neolicie oraz licznie prezentowane były prace licencjackie oraz magisterskie. Uczestnicy konferencji reprezentowali kilka ośrodków w tym Warszawę, Poznań, Łódź, Białystok oraz Biskupin. W większości byli to reprezentanci uniwersytetów, ale byli także przedstawiciele muzeów oraz fundacji wspierających

archeologię. Otwarcia konferencji dokonała dr Magdalena Olszta-Bloch z Biskupina witając uczestników i zachęcając do odważnych dyskusji oraz życząc kolejnych spotkań oczywiście w Muzeum w Biskupinie.

Referaty

Pierwszy referat przedstawił mgr Maciej Kaczor z Instytutu Archeologii UAM w Poznaniu który był głosem w sprawie różnic w realizacji koncepcji świderskiej na przykładzie materiałów z dorzecza Warty. Autor omówił kilka przykładowych stanowisk głównie z wielkopolski obrazując na zdjęciach składanki różnice i podobieństwa w podejściu do obróbki krzemienia w końcu paleolitu. Kolejny referat dotyczący Póxnego paleolitu przedstawił mgr Marcel Bartczak z Instytutu Archeologii UŁ i dotyczył on słynnego w Azji archeologicznego kompleksu paleolitycznych stanowisk Suyanggae w Korei Południowej. Marcel

Bartczak w swojej prezentacji zastanawiał się jaki charakter miały stanowiska z Suyanggae. Czy były to sezonowe obozowiska czy pracownie obróbki krzemienia. Ostatni bardzo inspirujący referat przedstawił dr Witold Gruzdź z PMA w Warszawie omawiając problemy związane z interpretacją mezolitycznych i neolitycznych technik wiórowych, które napotykanne są przez krzemieniarzy w trakcie opracowania materiałów krzemiennych. W swoim referacie zaproponował odważne pomysły dotyczące dokumentacji posiadanych zbiorów krzemiennych szczególnie nastawionych na wióry oraz korelacji ich z kolekcjami materiałów eksperymentalnych.

Po przerwie usłyszeliśmy kolejny referat Macieja Kaczora który przedstawił zarys, koncepcję oraz stan zaawansowania swojej pracy doktorkiej. Po referacie pewną dyskusję wzbudziła lista stanowisk, które Maciej chciałby uwzględnić w swojej dysertacji. Kolejny referat zaprezentował dr Michał Przeździecki Instytutu Archeologii UW pokazując jak dużo informacji można uzyskać z przypadkowego odkrycia i niewielkich badań terenowych. Referat pt. kilka uwag na temat możliwości atrybucji oraz klasyfikacji inwentarzy krzemiennych kręgu kultur z liściakami pokazał, że warto skrupulatnie dokumentować nawet z pozoru niecharakterystyczne materiały. Ostatni referat pierwszego dnia zaprezentowała mgr Magdalena Zawol z Muzeum Archeologicznego w Biskupinie, który pokazał że archeologia może być wspólną pasją, zarówno muzealników, wolontariuszy i studentów prezentujących różne rzemiosła w Biskupinie jak i dla turystów i gości muzeum biskupińskiego, którzy w nowej strategii działania będą zaproszeni do współpracy i aktywnego zwiedzania Muzeum.

Po krótkiej przerwie odbył się panel dyskusyjny prowadzony przez mgr Michała Szubskiego, dr Katarzynę Pyżewicz, dr Janusza Budziszewskiego oraz dr Michała Przeździeckiego dotyczący przyszłości Seminarium Młodych Badaczy Pradziejów a także problemów jakie w ostatnich latach zostały zaobserwowane w kwestiach dydaktyki badań nad epoką kamienia. Z długiej dyskusji, w której brali aktywny udział wszyscy uczestnicy seminarium wyniknęły sugestie i podpowiedzi zmian, jakie można przeprowadzić przed przyszłorocznym spotkaniem, które mogą dać szansę na jeszcze lepszą możliwość wymiany wiedzy i dyskusje. Po zakończeniu dyskusji odbyła się nieuwzględniona w programie sesja materiałowa oraz spotkanie towarzyskie, które naturalnie przedłużyło dyskusje związane z szeroko rozumianą epoką kamienia.

Drugi dzień rozpoczął się referatem Artura Grabarka z Instytutu Archeologii UW

omawiającym wyniki badań na osadzie społeczności kultury ceramiki wstęgowej rytej w Podlesiu stanowisko 6 w gminie Oleśnica w województwie świętokrzyskim. Precyzyjne prace terenowe pozwoliły autorowi odkryć niesamowite i liczne źródła archeologiczne związane z najstarszym horyzontem rolniczym w Polsce. Ponadto badania te uzupełniają pewną lukę, która powstała pomiędzy rejonem Krakowa a Sandomierza. Kolejny referat wygłosił licencjat z Instytutu Archeologii UKSW Filip Zoń przedstawiając analizę funkcjonalną wczesnoneolitycznych narzędzi retuszowanych ze stanowiska Bodzów 24 z województwa lubuskiego. Nieliczny zbiór poddany analizie pokazał poważne zaangażowanie autora a całość wystąpienia z dokumentowana była bardzo wyraźnymi zdjęciami śladów użytkowania na zabytkach krzemiennych. Kolejny referat Osada neolityczna w Gorzowie Wielkopolskim stan. 10. Reinterpretacja ceramiki naczyniowej z badań wykopaliskowych w latach 1975-1976 wygłosiła mgr Barbara Wielgus z Instytutu Archeologii UAM w Poznaniu. W referacie autorka zaprezentowała najnowsze wyniki swoich badań, które dostarczyły bardzo ciekawych materiałów Kultury Pucharów Lejkowatych oraz Kultury Amfor Kulistych. Wystąpienie pełne było bardzo ładnych rysunków oraz informacji o nieopracowanych częściach stanowiska i innych źródłach, które nie znalazły się w tej pracy np.: krzemieniach. Z niecierpliwością będziemy czekać na kolejne wystąpienia dotyczące tego stanowiska. Następny referat pt. „Weryfikacyjne badania powierzchniowe przeprowadzone w ramach projektu „Źródła archeologiczne w rejonie Parku Kulturowego Wietrzychowice” wygłosiła mgr Joanna Wicha reprezentująca Fundację Badań Archeologicznych im. Profesora Konrada Jażdżewskiego. W prezentacji można było zobaczyć wieloletni projekt, który nawiązuje do badań jeszcze przedwojennych, który skupia się na w południowych Kujawach, rejonie gdzie licznie budowane były grobowce bezkomorowe przez Kulturę Pucharów Lejkowatych w IV tys p.n.e. Autorka pokazała jak przebiegają prace powierzchniowe oraz jak spektakularne wyniki można osiągnąć wybierając właściwy termin badań. Prace zespołu związanego z Fundacją przyniosły pierwsze odkrycia obozowisk paleolitycznych i mezolitycznych. Zaskakujące były odkrycia rozległych osad pierwszych rolników KCWR oraz wielka ilość osad i punktów osadniczych związanych z KPL. Prace powierzchniowe nie przyniosły tylko odkryć z epoki kamienia, ale dotyczą wszystkich okresów chronologicznych. W kolejnym referacie pt. „Wykorzystanie analiz statystycznych w badaniach nad materiałami krzemienymi i ceramicznymi

z przełomu epok neolitu i brązu” prezentowanym przez pana Sebastiana Teska z Instytutu Archeologii UAM w Poznaniu zobaczyliśmy nowe próby dostosowania analiz statystycznych do opracowania materiałów krzemionych i ceramicznych. Szczególne wrażenie zrobiło wykorzystanie nowych narzędzi do dokumentacji i analizy form ceramicznych, które mogą pomóc m.in. w grupowaniu naczyń do poszczególnych typów. Inny typ pracy licencjackiej zaprezentowała Olga Dec z Instytutu Archeologii UAM w Poznaniu w referacie „Neandertalczyk i człowiek anatomicznie współczesny w ujęciu najnowszych źródeł archeologicznych i paleoantropologicznych”. Autorka na podstawie najnowszej literatury, która jest dostępna w otwartych zasobach internetowych przedstawiła jak zmienia się podjęcie do pojawianie się, rozwoju, koegzystencji i zaniku neandertalczyka i człowieka anatomicznie współczesnego. Także ten referat wzbudził dyskusję i pokazał, że prace z literatury mają sens. Kolejne dwa referaty przedstawione przez kolegów z Instytutu Archeologii UW oraz Muzeum w Białymstoku dotyczyły programu identyfikacji przedmiotów makrolitycznych na Podlasiu zarówno siekier krzemionych jak i toporów wykonanych z kamienia. Autorzy referatów Krzysztof Żurek i Hubert Lepionka szczególnie pochwały zebrali za kwestie dokumentacji fotograficznej i rysunkowej zabytków. Kolejny referat był zgłoszony przez Barbarę Wielgus i dotyczył planowanej pracy doktorskiej pod roboczym tytułem „Rewolucja w wytwórczości tekstylnej,

plecionkarskiej i powroźnictwie w życiu codziennym społeczności rolniczych ziem polskich w dobie neolitu”. Na słuchaczach wystąpienie wrażenie mogło zrobić wiedza wynikająca z analizy literatury jak i zaangażowanie w kwestie eksperymentalne. Ostatni referat nie dotyczył epoki kamienia. Dominika Wybult z Instytutu Archeologii UAM w Poznaniu omówiła Rolę psa w kulturze przeworskiej na terenie Kujaw w świetle najnowszych badań. Referat był bardzo interesujący w którym także widoczne było połączenie analizy najnowszych publikacji naukowych oraz źródeł pisanych z czasów Rzymskich. Ostatnim punktem naukowym punktem seminarium było eksperymentalne łupanie krzemienia w wykonaniu Jan Dołgowicz i Witold Grużdź. Obaj łupacze pokazywali różne techniki łupania a ponadto była możliwość próbowania obróbki krzemienia co wcale nie jest takie proste.

Naszym zdaniem seminarium odniosło sukces. Co rzadko spotykane na konferencjach po każdym referacie odbywała się dyskusja z uwagami oraz dodatkowymi pytaniami. Idea spotkań biskupińskich to integracja kolejnego pokolenia archeologów zajmujących się epoką kamienia oraz danie możliwości studentom i doktorantom na nieskrępowane przedstawienie swoich prac i pomysłów, które będzie ciepło przyjęte przez słuchaczy. Mamy nadzieję, że w przyszłości będzie pojawiało się jeszcze więcej osób z innych instytucji archeologicznych aby wymiana poglądów oraz wzajemna współpraca miały szanse zaistnieć.

*Dominik Płaza
kacpros@hotmail.com*

*Michał Szubski
michal.szubski@gmail.com*